Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

НН інститут фізичної культури

Кафедра теорії та методики фізичної культури

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач аспірантури і докторантури
_____ Ірина Чистякова
(підпис) (ініціали та прізвище)
«20» вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологічні основи наукових досліджень (за темою дисертації)
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 017 Фізична культура і спорт
(шифр і назва)

Освітньо-наукова програма Фізична культура і спорт
(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науковою радою Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
«20» вересня 2023р
Голова
_____
підпис (ПІБ, науковий ступінь, вч. звання)

Суми – 2023

Розробники:

1. Дубинська Оксана Яківна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри Теорії та методики фізичної культури
Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Кількість кредитів – 3</td><td rowspan="15">Третій (освітньо-науковий) ступінь
Ступінь освіти: Доктор філософії (PhD)</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>-й</td></tr>
<tr><td rowspan="13">Загальна кількість годин - 90</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Консультації:</td></tr>
<tr><td>год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Методологічні основи наукових досліджень (за темою дисертації)» є складовою частиною циклу підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня «доктор філософії» та завершальним етапом підготовки здобувачів освіти до професійної діяльності в галузі знань 01 Освіта/педагогіка, спеціальність 017 Фізична культура і спорт

Метою викладання навчальної дисципліни «Методологічні основи наукових досліджень (за темою дисертації)» є формування у здобувачів навчальних результатів шляхом реалізації навчальних завдань дисципліни, пов'язаних з опануванням теоретичних знань з організації та проведення наукових досліджень за темою дисертації у галузі фізичної культури і спорту, й набуття вмінь та навичок практичного використання набутих знань.

Завданнями навчальної дисципліни «Методологічні основи наукових досліджень (за темою дисертації)» є:

- набуття знань про особливості організації та проведення наукової та науково-дослідницької роботи;
- оволодіння засобами пошуку та формування ідей щодо наукової діяльності;
- отримання уявлення про організацію та діяльність сучасних наукових закладів;
- навчання практичним навичкам роботи з науковою літературою;
- формування системи вмінь щодо використання методології досліджень, у процесі підготовки дисертаційної роботи;
- застосування творчого дослідницького підходу до організації наукової діяльності;
- формулювання перспектив подальших наукових досліджень у галузі вищої освіти;
- розвиток професійної компетентності, аналітичного і критичного мислення та здатності до самовдосконалення.

Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Методологічні основи наукових досліджень (за темою дисертації)» забезпечує оволодіння загальними та фаховими компетентностями відповідно до освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт»: ЗК 1 – Здатність до формування системного наукового світогляду, оволодіння загальнонауковими компетентностями та розвитку культурного кругозору; ЗК 2 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; пошуку, обробки й критичного аналізу інформації з різних джерел; ЗК 3 – Володіння креативним способом мислення, здатністю до критичного аналізу й оцінки сучасних педагогічних явищ, комплексних та інноваційних проблем, генерування нових ідей під час вирішення практичних завдань наукової та/або професійної діяльності; ЗК 4 – Здатність проводити наукові дослідження у сфері загальної педагогіки, історії педагогіки та порівняльної педагогіки на відповідному рівні із застосуванням інноваційних інформаційних технологій; ФК 1 – Здатність

виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в галузі загальної педагогіки, історії педагогіки та порівняльної педагогіки; ФК 3 – Розуміння практичного застосування сучасних концептуальних положень та ідей у галузі загальної педагогіки, історії педагогіки та порівняльної педагогіки в навчально-науковій та науково-дослідницькій діяльності; ФК 4 – Володіння загальними, інтегральними, фаховими компетентностями з методології наукових досліджень у галузі загальної педагогіки, історії педагогіки та порівняльної педагогіки; ФК 5 – Володіння системою педагогічних категорій і методів їх використання з метою розв'язання дослідницьких і практичних завдань освітньої та виховної діяльності в закладах вищої освіти; ФК 9 – Здатність дотримуватися етики наукових досліджень та принципів академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності; ФК 10 – Здатність до апробації результатів наукового дослідження, їх поширення й упровадження в освітню практику.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні володіти знаннями в області філософії, психології, педагогіки і психології вищої школи. Знання та навички, отримані в результаті вивчення даних курсів, створюють необхідну базу для вивчення навчальної дисципліни «Методологічні основи наукових досліджень (за темою дисертації)» і мають високу ступінь кореляції з ними.

3. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання за дисципліною «Методологічні основи наукових досліджень (за темою дисертації)» передбачають такі освітні і професійні компетентності, що включають здатність до: формування системного наукового світогляду, оволодіння загальнонауковими компетентностями та розвитку культурного кругозору; абстрактного мислення, аналізу та синтезу; пошуку, обробки й критичного аналізу інформації з різних джерел; проводити наукові дослідження в сфері фізичної культури і спорту на відповідному рівні із застосуванням інноваційних технологій; презентувати результати власного наукового дослідження на всіх рівнях українською та англійської мовою; розробляти наукові проекти та керувати ними, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності; здійснювати науково-педагогічну діяльність у галузі фізичної культури і спорту у наукових установах/закладах вищої освіти на засадах міждисциплінарності та інклюзивності; навчатися впродовж життя в контексті неперервної фахової підготовки, підвищувати свій інтелектуальний та культурний рівень і оволодівати сучасними знаннями.

ПРН 1	Здатність використовувати концептуальні та методологічні знання в галузі філософсько-світоглядних проблем аксіології

	освіти під час вирішення освітніх і професійних завдань
ПРН 2	Здатність до обґрунтування нового знання в контексті потреб освіти, фізичної культури і спорту в межах філософського, загальнонаукового і конкретно наукового рівнів методології дослідження.
ПРН 3	Володіння системою педагогічних категорій і методів їх використання з метою вирішення дослідницьких і практичних завдань у закладах вищої освіти.
ПРН 6	Здатність здійснювати критичний аналіз концептуальних та методологічних знань у галузі науково-дослідної та професійної діяльності і на межі предметних галузей, інтерпретувати їх, синтезувати нові ідеї.
ПРН 8	Здатність до управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєструвати права інтелектуальної власності.
ПРН 9	Здатність застосовувати адекватні методи дослідження в ході виконання дисертаційної роботи.
ПРН 12	Здатність моделювати зв'язні наукові тексти різних жанрів (створювати глосарії ключових термінів; готувати наукові статті, тези, доповіді, повідомлення, виступи, наукові звіти, посібники) згідно з вимогами наукового стилю, у тому числі з використанням інформаційних технологій.
ПРН 13	Здатність вирішувати проблеми дослідницької, викладацької діяльності шляхом використання можливостей Інтернет ресурсів, інформаційно-комунікаційних технологій.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Здобувач володіє глибокими знаннями з навчальної дисципліни, систематизує та узагальнює навчальний матеріал; відповіді є повними, ґрунтовними, з підкріпленням теоретичного викладу матеріалу прикладами; здобувач оперує науковою термінологією, володіє навичками виконання практичних завдань, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал, не допускає при цьому помилки
82 - 89	Здобувач добре засвоїв програмний матеріал, володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, може вірно використовувати теоретичні положення й володіє навичками при виконанні практичних завдань
74 - 81	
64 - 73	Здобувач освіти засвоїв основний матеріал, але не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, припускається помилок або неточностей у формулюваннях, потребує значної допомоги з боку викладача.
60 - 63	
35-59	Здобувач освіти має незадовільні знання навчального матеріалу, припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичну роботу
1 - 34	

Розподіл балів

Приклад для заліку

<table>
<tr><td colspan="15">Поточний контроль</td><td rowspan="2">Разом</td><td rowspan="2">Сума</td></tr>
<tr><td colspan="15">Індивідуальні заняття</td></tr>
<tr><td>Т 1</td><td>Т 2</td><td>Т 3</td><td>Т 4</td><td>Т 5</td><td>Т 6</td><td>Т 7</td><td>Т 8</td><td>Т 9</td><td>Т 10</td><td>Т 11</td><td>Т 12</td><td>Т 13</td><td>Т 14</td><td>Т 15</td><td rowspan="2">75</td><td rowspan="3">100</td></tr>
<tr><td colspan="15">Поточний контроль</td></tr>
<tr><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td rowspan="2">25</td></tr>
<tr><td colspan="15">Самостійна робота2</td><td></td></tr>
<tr><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td>2</td><td></td></tr>
</table>

Т 1, Т 2 ... Т 4 – теми

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	**A**	**відмінно**
82 - 89	**B**	**добре**
74 - 81	**C**	
64 - 73	**D**	**задовільно**
60 - 63	**E**	
35-59	**FX**	**незадовільно з можливістю повторного складання**
1 - 34	**F**	**незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни**

5. Засоби діагностики результатів навчання

Для навчальної дисципліни «Методологічні основи наукових досліджень (за темою дисертації)» за навчальним планом передбачається підсумковий контроль у формі заліку. Кількість балів, необхідних для заліку, здобувач освіти отримує під час індивідуальних занять, виконання усіх видів завдань та наукових досліджень.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Наукова діяльність у галузі фізичної культури і спорту. Теоретичні та методологічні принципи науки. Наукове знання та наукове

пізнання. Наукова теорія та її структура. Специфіка науково-дослідної діяльності. Поняття наукового дослідження. Види та етапи наукових досліджень. Пошук, накопичення та опрацювання наукової інформації. Загальна характеристика та основні напрями наукових досліджень у сфері фізичної культури і спорту.

Тема 2. Методологія наукового дослідження у галузі фізичної культури і спорту. Методи наукового дослідження. Логіка процесу наукового дослідження. Основні методологічні принципи наукового дослідження. Логіка конструювання дослідної роботи. Загальна схема наукового дослідження. Організуюча роль наукової проблеми в науковому дослідженні; вибір проблеми і теми дослідження; формулювання гіпотези, методи вибору об'єкту і предмету дослідження; визначення мети і завдань дослідження; наукова новизна і практична значущість дослідження.

Тема 3. Етапи науково-дослідної роботи за темою дисертації (вибір (постановка) теми або проблеми дослідження; ознайомлення із станом обраної для дослідження проблеми; уточнення проблеми (теми) і складання програми дослідження; систематичне накопичення дослідних матеріалів; зведення (опрацювання) результатів дослідження; теоретичний аналіз результатів дослідження в напрямі спорту, теорії та методики підготовки спортсменів, літературне оформлення результатів дослідження; упровадження результатів дослідження у практику; оцінювання значущості результатів дослідження).

Тема 4. Особливості наукового пошуку під час проведення наукового дослідження (наукова інформація та її джерела; роль інформації у наукових дослідженнях та класифікація наукових документів; структура та призначення наукових документів; принципи збору інформаційного матеріалу, робота із джерелами інформації).

Тема 5. Види публікацій та інформаційне забезпечення наукових досліджень. Документальні джерела інформації. Види документів. Інформаційні та бібліографічні джерела інформації. Техніка роботи зі

спеціальною літературою. Суть наукової публікації, її основні види, функції, кількість і обсяг. Наукова стаття, тези наукової доповіді. Реферат. Методика написання тексту. Вимоги до тексту наукової статті. Характер викладу. Фахові видання. Видання, включені до міжнародних наукометричних баз. Правила оформлення публікацій. Дисертаційна робота як вид наукового твору. Мультимедійна та інші форми презентація результатів дослідження. Ораторська майстерність. Стилістичні особливості доповіді.

Тема 6. Технологія роботи над змістом дисертації (послідовність роботи над дисертацією; вибір теми дисертації та вимоги до її формулювання; визначення об'єкту, предмету дослідження, його мети й завдань; складання плану дисертації та підбір літератури; організація праці під час проведення наукових досліджень).

Тема 7. Категоріальний апарат наукового дослідження в галузі фізичної культури і спорту (сутність та складові категоріального апарату).

Тема 8. Теоретичні методи наукового дослідження в галузі фізичної культури і спорт. Загальна характеристика теоретичних методів наукових досліджень. Теоретичне обґрунтування проблеми дослідження. Завдання і структура теоретичних досліджень. Аналіз та синтез. Дедукція та індукція. Поняття загального та часткового. Аналогія, абстрагування, ідеалізація, конкретизація. Системний аналіз, гіпотеза і припущення. Історичний метод, створення теорії, системний підхід. Моделювання та його структура.

Тема 9. Емпіричні методи наукового дослідження в галузі фізичної культури і спорт. Загальна характеристика емпіричних методів. Класифікація емпіричних методів психологічних досліджень. Методи емпіричних досліджень. Педагогічні спостереження, особливості їх використання у сфері фізичної культури і спорту: поняття педагогічного спостереження; методика проведення педагогічних спостережень; види педагогічних спостережень; поняття педагогічного експерименту; види педагогічних експериментів. Опитування. Вимірювання. Тестування. Процес переходу від емпіричної бази дослідження до наукового факту.

Тема 9. Спостереження та експериментальні дослідження у сфері фізичної культури і спорту. Метод вимірювання у дослідженнях з фізичної культури та спорту: характеристика вимірювання, як метода наукового дослідження; вимірювання фізичних величин; інструментальні засоби вимірювань; точність вимірювань. Методика проведення тестування у дослідженнях з фізичної культури та спорту. Медико-біологічні методи дослідження, що застосовуються у дослідженнях з фізичної культури та спорту.

Тема 10. Особливості та форми впровадження результатів дослідження (основні вимоги до опублікування результатів досліджень; структура наукових праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації; вимоги до написання монографій та наукових статей; апробація та впровадження результатів дисертації).

Тема 11. Особливості аналізу стану дослідженості проблеми дослідження (обґрунтування підходів до проведення аналізу стану дослідженості наукової проблеми; функції аналізу наукової літератури; методика читання наукової літератури; основні завдання огляду літератури; основні критерії правильності написання огляду).

Тема 12. Технології формування джерельної бази дослідження (визначення джерельної бази дослідження; культура роботи з джерелами дослідження; різновиди класифікації джерел; методика збору наукової інформації; основні завдання огляду літератури; етапи та вимоги створення джерельної бази дослідження; основні форми методики аналізу джерельної бази дослідження).

Тема 13. Захист прав інтелектуальної власності. Поняття права інтелектуальної власності. Об'єкти інтелектуальної власності у галузі фізичної культури та спорту. Нормативна база. Види відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності. Форми захисту прав інтелектуальної власності. Судовий захист прав інтелектуальної власності в Україні. Міжнародні стандарти захисту прав інтелектуальної власності.

Комерціалізація результатів досліджень. Формування і реалізація механізму комерціалізації результатів інноваційної діяльності. Перспективи і тенденції розвитку інноваційної діяльності у сфері фізичної культури і спорту.

Тема 14. Особливості проведення педагогічного експерименту в галузі фізична культурі і спорті (педагогічний експеримент як метод наукового дослідження, експериментальні чинники; види педагогічного експерименту; характеристика педагогічного експерименту; типи експерименту залежно від контингенту досліджуваних; послідовність проведення педагогічного експерименту; методика обробки результатів дослідження).

Тема 15. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій. Загальні положення. Структура дисертації: титульний аркуш, анотація, зміст, перелік умовних позначень (за необхідності), основна частина, список використаних джерел, додатки. Вимоги до структурних елементів дисертації. Анотація. Правила оформлення дисертації. Вимоги до оформлення автореферату дисертації. Загальні вимоги. Структура. Загальна характеристика роботи. Основний зміст. Висновки. Список опублікованих праць за темою дисертації. Апробація результатів дисертації. Підготовка доповідей виступу на наукових заходах та захисті дисертації. Підготовка дисертаційного дослідження до захисту. Процедура захисту дисертаційного дослідження. Відповіді на запитання та зауваження.

6.2.Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Індивідуальні	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Індивідуальні	Конс.	Самост.р
Тематика індивідуальних занять												
Тема 1. Наукова діяльність у галузі фізичної культури і спорту.	2			2								
Тема 2. Методологія наукового дослідження у галузі фізичної культури і спорту.	8			2		6						
Тема 3. Етапи науково-дослідної роботи за темою дисертації	2			2								
Тема 4. Особливості наукового пошуку під час проведення наукового дослідження	2			2								
Тема 5. Види публікацій та інформаційне забезпечення наукових досліджень	8			2		6						
Тема 6. Технологія роботи над змістом дисертації	8			2		6						
Тема 7. Категоріальний апарат наукового дослідження в галузі фізичної культури і спорту	2			2								
Тема 8. Емпіричні методи наукового дослідження в галузі фізичної культури і спорті.	8			2		6						

Тема 9. Спостереження та експериментальні дослідження у сфері фізичної культури і спорту.	8			2		6						
Тема 10. Особливості та форми впровадження результатів дослідження	8			2		6						
Тема 11. Особливості аналізу стану дослідженості проблеми дослідження	2			2								
Тема 12. Технології формування джерельної бази дослідження	8			2		6						
Тема 13. Захист прав інтелектуальної власності.	8			2		6						
Тема 14. Особливості проведення педагогічного експерименту в галузі фізична культурі і спорті	8			2		6						
Тема 15. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефераті в дисертацій.	8			2		6						
Усього годин	90			30		60						

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1			
2			
Разом			

Теми індивідуальних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Наукова діяльність у галузі фізичної культури і спорту.	2	
2	Методологія наукового дослідження у галузі фізичної культури і спорту.	2	
3	Етапи науково-дослідної роботи за темою дисертації	2	
4	Особливості наукового пошуку під час проведення наукового дослідження	2	
5	Види публікацій та інформаційне забезпечення наукових досліджень.	2	
6	Технологія роботи над змістом дисертації	2	
7	Категоріальний апарат наукового дослідження в галузі фізичної культури і спорту	2	
8	Емпіричні методи наукового дослідження в галузі фізичної культури і спорті.	2	
9	Спостереження та експеримент альні дослідження у сфері фізичної культури і спорту.	2	
10	Особливості та форми впровадження результатів дослідження	2	
11	Особливості аналізу стану дослідженості проблеми дослідження	2	
12	Технології формування джерельної бази дослідження	2	
13	Захист прав інтелектуальної власності.	2	
14	Особливості проведення педагогічного експерименту в галузі фізична культурі і спорті	2	
15	Вимоги до оформлення дисертацій та авторефераті в дисертацій.	2	
Разом		30	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Організація наукової діяльності в галузі фізичної культури і спорту	6	
2	Теоретичні методи наукового дослідження в галузі фізичної культури і спорт	6	
3	Емпіричні методи наукового дослідження в галузі фізичної культури і спорт	6	
4	Експериментальні дослідження і спостереження у сфері фізичної культури і спорту	6	
5	Використання сучасних інтернет технологій та наукометричних базах даних для проведення власних наукових досліджень	6	
6	Види публікацій результатів наукових досліджень	6	
7	Захист прав інтелектуальної власності	6	
8	Аналіз та використання сучасних інструментальні методів досліджень у сфері фізичної культури і спорту	6	
9	Особливості та форми впровадження результатів дослідження	6	
10	Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій	6	
РАЗОМ		60	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність : навч. посіб. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.

2. Ахметов Р. Ф. Основи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті : навч. посіб. Житомир : Видавець О. О. Євенок, 2018. 204 с.

3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

4. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Харків : ХНАУ, 2017. 272 с.

5. Дегтяренко Т. В., Долгієр Є. В. Медико-педагогічний контроль у фізичному вихованні та спорті: підручник. Одеса: Атлант, 2018. 282 с.

6. Дергачова В.В., Пермінова С.О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / за ред. О.А. Гавриша. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 416 с.

7. Костюкевич В. М., Шинкарук О. А., Воронова В. І., Борисова О. В. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти за ступенями магістра та доктора філософії (спеціальності: 017 Фізична культура і спорт) : навч. посіб. Київ : КНТ, 2017. 634 с.

8. Сергієнко Л. П. Технології наукових досліджень у фізичній культурі : підруч. для студ. ВНЗ: Кн. 2. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2015. 900 с.

9. Сусліков Л.М., Студеняк І.П. Презентація наукових результатів: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2019. 300 с.

10. Черненко С.О., Олійник О. М., Долинний Ю. О., Пастушкова Н. А. Фізичне виховання і спорт: основи наукових досліджень : навч. посіб. Краматорськ : ДДМА, 2020. 115 с.

Додаткова література

1. Гуменюк С., Ференчук Б. Особливості побудови педагогічного експерименту в галузі фізичної культури і спорту. Physical Culture and Sport: Scientific Perspective. 2023 (2), 89–96.

2. Деделюк Н. А. Наукові методи дослідження у фізичному вихованні: навч. посіб. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Л. Українки. 2010. 184 с.

3. Долгієр Є., Фідірко М., Мороз І., Смолякова І. Дослідження фізичного стану студентів з країн Близького Сходу. Наука і освіта. Одеса : ДЗ

«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». 2020. № 1. С. 75-81.

4. Долгієр Є. В. Дослідження функціонального стану центральної нервової системи волейболістів-підлітків. Nowoczesna nauka: teoria i praktyka : II międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej Katowice, 12 kwietnia 2018 roku. С. 184–185.

5. Долгієр Є. В., Босенко А. І., Бобро О. В., В.В. Борщенко, Долинський Б. Т., Дишель Г. О., Топчій М. С., Філіпцова К.А., Холодов С. А., Орлик Н. А. Застосування комплексних методик моніторингу системної адаптації студентської молоді. Сучасні досягнення спортивної медицини, фізичної реабілітації, фізичного виховання та валеології : XIX міжнар. наук.-практ. конфер. Одеса, 4–5 жовтня 2019 року. ОНМедУ. С. 46-49.

6. Долгієр Є. В., Дегтяренко Т. В., Яготін Р. С. Визначення ступеню адаптованості студентів до фізичних навантажень Сучасні досягнення спортивної медицини, фізичної реабілітації, фізичного виховання та валеології – 2019 : IV Всеукраїнський з'їзд фахівців зі спортивної медицини та лікувальної фізкультури Дніпро : ДМА. 2019. С. 66-69.

7. Комерціалізація інновацій: Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійної програми «Менеджмент інвестицій та інновацій» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: С.О.Пермінова. – Електронні текстові дані (1 файл: 287 КБ). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2020.127 с.

8. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Київ : Кондор, 2003. 192 с.

9. Носко М. О., Бріжата І. А., Гаркуша С. В. Основи наукових досліджень у підготовці фахівця з фізичного виховання. Київ : МП Леся, 2012. 236 с.

10. Полторацька А., Стовба Т., Гребеннікова А. Формування і реалізація механізму комерціалізації результатів інноваційної діяльності.

Економічний аналіз. 2021. Том 31. № 1. С. 37-46. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2021.01.037

11. Цибульов П. М. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. Київ : Інст. інтел. власн. і права, 2005. 112 с

12. Чепис О.І., Булеца С.Б., Олійник Р.Б., Ревуцька І.Е. Литвин С.Й. Право інтелектуальної власності: навчально-методичний посібник для студентів юридичного факультету. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 52 с.